

даль', 'Олександрит', 'Авангард', 'Опілля' – стійкі проти золотистої цистоутворюючої картопляної нематоди.

Вирощування відмічених сортів картоплі дає змогу виробникам насінневої картоплі та різних

форм власності, не лише отримувати якісний насінневий матеріал з високою потенційною врожайністю, але і обмежувати розвиток та поширення певних і навіть комплексу шкідливих організмів на культурі.

УДК 632.4: 633

Піковський М.Й., кандидат біол. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

E-mail: mprmir@ukr.net

ВПЛИВ МЕТЕОРОЛОГІЧНИХ УМОВ НА РОЗВИТОК БІЛОЇ ГНИЛІ КВАСОЛІ

Усебічні дослідження та аналіз результатів багаторічних спостережень щодо хвороб культурних рослин свідчать, що інтенсивність їх поширення і розвитку визначається взаємовідносинами трьох компонентів: збудника хвороби, рослини-живителя і зовнішнього середовища. На думку Ван дер Планка саме зовнішнє середовище (кількість атмосферних опадів, відносна вологість і температура повітря та ін.) має першорядну роль у швидкості наростання інфекції та сам інфекційний процес. Тому, для оперативного проведення заходів захисту та контролю хвороб важливо знати строки їх з'явлення і здійснювати своєчасне прогнозування.

У науковій літературі розкрито питання впливу погодних умов на розвиток білої гнилі олійних, овочевих, ягідних та інших. Однак особливості розвитку склеротиніозу на зернобобових культурах за різних метеорологічних умов вивчені недостатньо. Це стосується також білої гнилі квасолі. Згідно наших досліджень її прояв під час зеленої зрілості бобів призводить до 100% інфікування насіння, а в період дозрівання, кількість хворих насіння може становити 85,4%.

Мета дослідження – вивчення строків появи та розвитку білої гнилі квасолі (збудник – гриб *Sclerotinia sclerotiorum* (Lib.) de Bary) залежно

від гідротермічних умов. Дослідження проведені в умовах відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України "Агрономічна дослідна станція".

У наших дослідженнях увагу акцентовано на особливості розвитку білої гнилі квасолі. У якості головного диференціюючого фактору узято строки появи залежно від погодно-кліматичних умов років вирощування, зокрема рівня гідротермічного коефіцієнта (ГТК).

Аналіз чотирирічного впливу гідротермічних умов на появу білої гнилі квасолі зернової засвідчив, що хвороба з'явилася, починаючи з періоду цвітіння рослин. У цей час ГТК становив 1,5-1,8. Під час формування та досягання плодів і насіння розвиток захворювання відбувався за гідротермічного коефіцієнта 1,2-1,3.

Нами побудоване рівняння множинної регресії, яке характеризує залежність появи білої гнилі квасолі від середньої температури (за три декади) та суми атмосферних опадів: $0,4x_1 + 0,152x_2 + 9,14 = y$.

Отже, початок розвитку склеротиніозу квасолі відбувається у фазу цвітіння за гідротермічних умов, які характеризуються надлишковим зволоженням. Подальший розвиток захворювання можливий за достатньої кількості атмосферних опадів.

УДК 635.7:633.83: 631.529:631.526

Позняк О.В., молодший науковий співробітник

Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН України

E-mail: olp18@meta.ua

CALAMINTHA NEPETA (L.) SAVI (*CLINOPODIUM NEPETA* (L.) KUNTZE) – ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНТРОДУЦЕНТ В УКРАЇНІ

Перспективною для використання в якості пряно-смакової є рослина родини Глухокропиво-ві (Lamiaceae) каламінта котовникова (*Calamintha nepeta* (L.) Savi, або *Clinopodium nepeta* (L.) Kuntze). У природі вид поширений на кам'янистих схилах Кавказу і в Прикавказзі, підіймаючись до середини гірського поясу, у північній Африці, західній Азії – аж до території Ірану, а також зустрічається на всій південній території Європи, де зростає головним чином у лісах і серед чагарників. Даних щодо поширення цього виду у природних умовах на території України немає. У визначнику рослин України містяться відомості про інші 4 види каламінти, місцезростання яких виявлено в Украй-

ні, а саме: каламінта великоквіткова (*Calamintha grandiflora* (L.) Moench, *Melissa grandiflora* L.); каламінта м'яталиста (*Calamintha menthifolia* Host, *Calamintha sylvatica* Bromf.); каламінта щедроцвіта (*Calamintha largiflora* Klok., *Calamintha nepetoides* auct., non Jord.); каламінта худорлява (*Calamintha macra* Klok., *Calamintha nepeta* auct., non Savi), що поширена на південному березі Криму. На цьому виді варто зупинитися більш докладно. Навіть синонімічна назва вказує на очевидну близькість його та власне каламінти котовникової: рослини дуже подібні між собою за морфологічними ознаками. У низці наукових і просвітних джерел каламінти худорлява і котовникову автори